

dem, at de registreres på en hensigtsmæssig måde i AF-systemet. Der vil også være tale om særlige metoder i vejledning af etniske minoriteter. Håndbogen udsendes medio 1996.

På redskabssiden er der med barrierehandlingsplanen givet bedre muligheder for *tolkebistand*. Dels er der givet mulighed for, at AF kan købe tolkebistand, dels er der gennemført kurser for tolkene i arbejdsmarkedsforhold. Forsøgene med at anvende tolkebistand i det daglige arbejde bliver evalueret, så erfaringerne kan bruges andre steder.

Tolkebistand er en midlertidig løsning og er på lang sigt ikke at foretrække. For det første må det forventes, at personer, som kommer på AF, efterhånden vil kunne klare sig på dansk. For det andet vurderes det at være en bedre løsning at *ansætte tokulturelle medarbejdere* i faste stillinger, ikke kun på den sproglige side, men også som mere generelle kulturformidlere.

Bevillingen til tolkebistand har delvis kunnet bruges til overheadudgifter i forbindelse med ansættelse af medarbejdere med anden etnisk baggrund end dansk. AF Storkøbenhavn har ansat 4 medarbejdere til indsatsen for etniske minoriteter, heraf 3 med flerkulturel baggrund.

På *AMU-området* har Barrierehandlingsplanen betydet, at der nu er sket en *ligestilling af indvandrere og flygtninge* med hensyn til adgang til de særlige kurser med supplerende dansk.

Der er også på AMU gennemført eller ved at blive gennemført dels kompetencegivende og erhvervsforberedende kurser, dels nogle længerevarende forløb (P47).

Nogle AMU-centre er også med i forsøg med kompetenceafklarende kurser, ligesom AMU har udnyttet muligheden for, at noget af den lovbestemte danskundervisning lægges på centrene i forbindelse med værkstedsundervisning. Herved er der åbnet for nye og stærkere samarbejdsrelationer mellem AMU og amterne.

På *Undervisningsministeriets område* indeholder Barrierehandlingsplanen forbedret danskundervisning, herunder etablering af vejledning på sprogskolerne.

Der er siden 1994 bevilget forsøgs- og udviklingsmidler til ca. 80 projekter, der skal medvirke til at undersøge behovet for og karakteren af den såkaldte skolekompenserende undervisning. De foreløbige erfaringer viser, at termen »skolekompenserende undervisning« ikke er fagligt præcis. Der er behov for metodeudvikling inden for den eksisterende indvandrerundervisning, og der er et ønske om at supplere

det nuværende undervisningstilbud med undervisning i f.eks. matematik/regning og større vægtning af den kundskabsbetonede undervisning.

På erhvervsskoleområdet er der arbejdet med efteruddannelse af lærerkorpset i gensidig kulturforståelse med tilskud til særlige introduktions- og kompetenceafklarende forløb og med forsøg med den 1. skoleperiode.

Afslutning

Den danske integrationspolitik tager udgangspunkt i, at integration er en gensidig proces, hvor der sker en afvejning af modsatrettede synspunkter. Integrationsprocessen skal på den ene side respektere den medbragte kulturarv og på den anden side stille krav til flygtningens/indvanderens egen indsats i processen.

Denne og tidligere regeringer har været enige om, at integration skulle ske ved at give indvandrere og flygtninge mulighed for at indgå i det danske samfund på lige fod med den danske befolkning.

På arbejdsmarkedsområdet har denne målsætning været suppleret med særlige tiltag, f.eks. Barrierehandlingsplanen. Til trods for en lang række initiativer og tiltag må det konstateres, at arbejdsløsheden for indvandrere og flygtninge fortsat er højere end det tilsvarende tal for danskere.

Dette kan skyldes forhold, der kan tillægges indvandrerne og flygtningene selv, f.eks. utilstrækkelige kvalifikationer. Men det kan også skyldes, at der sker diskrimination ved ansættelser. Den unge generations problemer med at få job – til trods for gode uddannelser – er et tegn på, at diskriminationen er forekommende.

I en erkendelse af, at diskrimination forekommer, er det nødvendigt at gå ud over den almindelige indsats med kurser og opkvalificering. Det er nødvendigt at påvirke holdningerne hos de personer/virksomheder, som har ansvaret for at ansætte nye medarbejdere. Alle aktører på arbejdsmarkedet må påtage sig et ansvar, hvis denne opgave skal løses.

Den fremtidige indsats på arbejdsmarkedsområdet vil derfor fortsat gå på to ben. Det ene er målrettet indvanderes og flygtninges kvalifikationer og tilbud i systemerne, det andet er målrettet det danske samfund, som skal påvirkes til at åbne dørene for indvandrere og flygtninge.